
Marjan Wawrzeniecki:

Wisioriki z Maryenhauzu w Inflantach Polskich

z ryciną.

Maryenhauz (po łotewsku Marynauza) wieś i miasteczko nad jeziorem w Inflantach polskich. Słow. Geogr. Kr. Polsk. T. 6, str. 153.

Zygmunt Gloger rozkopał w miejscowości tej w r. 1880 cmentarzysko, które odnosi do XII i XIII w. Opisał je w „Pamiętniku Fizjograficznym“ t. I (1881)

dział IV, str. 399—402. Czaszki i szkielety tam dobyte zbadał i opisał Dr. L. Dudrewicz w tymże tomie „Pam. Fizjograficznego“. Po śmierci Glogera wykopaliska dostały się do działu, który prowadzę przy Muz. P. i R. w Warszawie i zapisane zostały pod nr. 712 do 755 katalogu. (Szafa nr. 58.) Wśród cennych naukowo przed-

miotów wykopalisko to składających, zwraca uwagę znaczna ilość t. z. brząkadł bronzowych (blaszki i dzwoneczki), do tej chwili dźwięk dość czysty i silny wydających. Brząkadła mają urządzenia i ślady przyczepień do ubrania i skóry, za okrycie służących. Jak wiadomo z pracy Dr. S. Seligmanna: „Der Böse Blick und Verwandtes (Ein Beitrag zur Geschichte des

kiego psa — zaś ludy z pierwszego tysiąclecia po Chrystusie (wykopalisko z Maryenhauzu do końca tej epoki odnoszą) prawdopodobnie uważały go za odmianę psa. Wiemy z folkloru, że lis i pies grają wybitną rolę w zabobonach i wierzeniach (porównaj Dr. Georg Wilke: Kulturbeziehungen zwischen Indien, Orient und Europa. Mannus - Bibliothek No. 10, 1913.

Wisiorki z Maryenhauzu (w. n.)

Aberglaubens aller Zeiten und Völker“ (Berlin 1910), tego rodzaju przedmioty należą do wielkiej grupy „crepundia“, służą do odpędzania uroku lub sił niepożądanych przez dźwięk lub szelest. Dobitne potwierdzenie tej pierwotnej wiary mamy w przyczepieniu do brząkadła nr. 750 zębu lisa (canis vulpes), co namacalnie przekonująco, iż mamy tu do czynienia z „amuletem“. Lis jest podrodzajem rodzaju psa (Encyklop. Orgelbr. 1864 T. 17 str. 128). Lud nasz uważa lisa po dziś dzień za dzi-

str. 132—7). Mamy więc tu brząkadło związane z amuletem — odpędzające uroki i złe mce. Na jednym wieszadle jest takich brząkadł (blaszek bronzowych) 4 a ząb lisa*) w nr. 750 jest piąty. Wielkość z wieszadłem 5,5 cm, samo brząkadło (blaszka) wysokie 3,2 cm., u dołu szerokie 1,5 cm., u góry szerokie 1 cm.

*) Co do znaczenia tego amuletu to Gloger str. 401 „nie rozumie“ jego znaczenia, jak to sam przyznaje — po 37 latach nauka inaczej na to już patrzy.